

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a esse de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, F'iea una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. v. a. Pentru tieri esterne 16 fl. v. a. pe unu anu s'eu 40 doidecari, or 3 galbini mon. sunat'oria. Se prenumera la postale c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s'eu mici inserate se ceru 8 cr. Tacs'a timbrala e 30 cr. de fiacare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 68-9.

Brasov, 14. Augustu 1863.

Anulu XXVI.

MONARCHIA AUSTRIACA.

Diet'a Transilvaniei.

Siedinti'a a XIII. din 17. Aug. 1863.

(Urmarea cuventarilor a promise in Nr. tr.)

Baritiu cá coreferinte: Trebuie se'mi descoperiu, inalta casa! inainte de t'ote parerea de'reu, ca sunt silitu a cuventa intr'o materia, despre carea me pregatisemu a cuventa mai tardiu in sinulu inaltei case.

Cu ceea mai deplina convictiune si cu adenca parerea de reu me simtiu silitu a declara, ca eu nu cunosc nici unu felu de lege mai noua, prin carea constitutiunea Ardealului se fia fostu restatorita. Candu dicu constitutiunea Ardealului, eu o intielegu t'ota, intr'ega intregulitia, precumu se vede a o intielege si amendementulu ce se facu, eara nu numai parti si particele. Intrebu si eu cá si Dn. regalistu Zimmermann, in ce sta constitutiunea Ardealului? In diplom'a leopoldina? Pociu inse eu se sustienu in cugetu curatu, ca diplom'a leopoldina ar fi restatorita? Ore inse pociu eu se si dorescu, cá diplom'a leopoldina se fia restatorita intru t'ota intregimea ei? A restauratu-o ore M. S'a Domnitorulu nostru? Au nu dice curatu, ca pana nu ne vomu preluca si elabora constitutiunea, pana atunci si numai atunci se va si indura a o sanctiona prin o diploma, carea va fi o Magna Charta a Transilvaniei! Din contra cunosc, me bucuru si sunt indestulatu, ca s'au restatoritu principiale constitutionale si ca suntemu reasiediatu in dreptulu de legislatiune si cu ac'est'a me multiamescu pe deplinu. (Voci: rosz (de catra unu romanu) reu destulu.)

Am auditu aici straluciti cuventatori chiaru dintre connationalii mei din steng'a, carii au enumeratu o parte din acelea legi, care deca s'aru fi restatoritu cu constitutiunea transilvana cea vechia, s'eu adica deca ar fi constitutiunea in val'ore, atunci noi romanii nu amu mai pot'e sta in ac'esta sala.

Intr'aceea imi va dice cineva, ca constitutiunea Transilvaniei ar fi desvoltata mai pe deplinu in legile din 1744 si 1791. Deca inse vomu luá articuli din 1791 unulu cate unulu, atunci eu nu m'asiu pot'e impaca cu alu meu cugetu, cá se mai dicu, ca acea constitutiune este restaurata. Cumu voiu pot'e eu se dicu, ca e restaurata oconstitutiune, in carea se afla articulu, precumu este intre altii mai multi si art. VI din 1744, din carele citamu acestea:

„Terminos autem graeci ritus Unitorum, mentionato Resolutionis regiae paragrapho insertos adde ecclesiasticos solum et nobilitari praerogativa gaudentes, quorum conditio ea est, quae reliquorum patriae civium et qui eidem nationi e tribus receptis systema hujus Principatus constituentibus, ubi per adeptionem bonorum sedem sibi fixerunt, hoc ipso absque quarta e nationalitatis erectione ac constitutione annumerati sunt referri, non vero ad plebeos vel filios poporum e plebea sorte assumptorum extendi posse aut debere, ne systema hujus Principatus evertatur, neve plebs Valachorum aliorumque advenarum numerum inter nationes faciat, ac vel ulli trium nationum earumque iuribus,

privilegiis, immunitatibus et praerogativis praejudicio sit, intelligimus.*)

Ac'esta este constitutiunea Ardealului (Bravo!); ac'esta sunt silitu a o condemna.

Nu voiescu a osteni luarea-minte a inaltei case, luandu inainte pre largu mai multi articuli din a. 1791, din carii partea cea mai mare trebuie se'i curatimu, ceea ce voiesce si monarchulu. Ne a deschisu monarchulu campulu legislativu: ac'esta e totulu ce amu potutu noi cere mai intieptiesce: **legislativ'a.*****) Apoi vomu luá constitutiunea vechia inainte si vomu ved'e, ce potemu tien'e din tr'ins'a si ce nu; adeveruri eterne le vomu tien'e si apara si pot'e si ca numai le vomu formula in alti termini; eara ceea ce este in aceea si sclavi'a si rusinea genului omenescu, rusinea patriei si rusinea no'stra a toturoru, ca amu potutu suferi acea parte a constitutiunii, ca amu potutu rabda atata, acelea le vomu sc'ote, acelea trebuie curatite, eara apoi vomu face alti articuli de legi, pre carii monarchulu fara nici o indoi'ela ii va sanctiona.

Deci repetiescu, ca cu restituirea constitutiunii vechi a Transilvaniei nu me pociu invoi, ci numai cu restaurirea principieloru constitutionale si a potestatii legislative, pentru cá pre temelile vechi cate sunt tari se ne potemu face o noua constitutiune. Asiá ceru cá la ac'esta alinea, care tocma se desbate, se se faca o alta propunere, in care se se anun'esca restituirea drepturilor si principialoru constitutionale si a dreptulu legislativu. (Bravo! ***)

*) Adeca in poterea acestui articulu de lege, poporulu, natiunea romaneasca este socotita s'eu mai bine inferata in aceea ti'era de venetica, eara nobilimea de sange romanescu cum si preotimea romana gr. u. este socotita si anumerata s'eu la natiunea magiara, s'eu la cea secu'esca, dupa cum aceea locuesce s'eu in comitete s'eu in scaunele numite secu'esci. Insemnamu totuodata, ca cuventulu „advena“ este aici sinonimu cu „exterae nationes,“ care dupa p. V. din diplom'a leopoldina se aplica si la romanii. Pe acestu feliu de constitutiune si legi, cum si pe unio trium nationum pusera episcopii romanesci, clerurile romanesce, nobilii romani, amplotatii de sange romanescu in totu timpulu juramentulu omagialu si respective juramentulu cá amplotatii. Si astadi se mai afla ómeni, carii apara o asemenea constitutiune!!

**) Adica autonomi'a tierii, pentruca luandu strinsu, in potestatea legislativa sta acea, ce se dice autonomia; t'ote celelalte drepturi esu din legislativa cá dintr'o scaturigine bogata.

***) La aceasta cuventare mai adnotamu urmat'orele: Juramentulu dela Blasiu din 4./16. Maiu 1848 este pusu de catra natiune si pe urmatoriulu punctu 15 din protocolulu adunarii: „Natiunea romana pot'esce cá se se faca constitutiune noua pentru Transilvani'a prin o adunare constituant'a a tierii, care constitutiune se se intemeiese pe principiele dreptatii, libertatii, egalitatiei si fratietatii, se se lucrese codici noue de legi civili, penali, comerciali etc. totu dupa acelea principie.“

In adunarea dela Sibiu din 28./16. Decembre 1848 conchiamata cu invoirea comisariului si comandantului imperatescu br. Ant. Puchner, constanta din vreo 250 membrii fruntasi s'a decisu intru asemenea, „cá autonomi'a Ardealului se fia pastrata cá in sa constitutiunea é' se se prefaca.“

In conferinti'a din 1861 indata dupa cuventulu de deschidere s'a facutu provocare la juramentulu dela Blasiu.

Romanii pazescu cu santienia juramentele pe care le punu!

Gavrila Manu: Domnule Presedinte! Inalta Casa! Eu din parte mi asiu fi de parere, ca in alinea a 20-a se exprime diet'a numai atat'a: „cu atatu mai viu se desteapta in noi profunda parere de reu, cumca vreo cateva cercuri electorale inca nu suntu in dieta reprezentate,“ eara ca tota cealalta parte a proieptului se se lasa afara, celu pucinu eu nu a'siu dori a se dice mai multu, — si anumitu nu asiu dice o parere de reu „pentru deputatii, cari tramisi de catra poporu nu au venitu,“ pentruca nu a'siu voi, ca prin aceast'a se'i judecamu de minoreni, cari nu aru fi in stare a precugeta, ca ce luera, cu atatu mai pucinu a'siu vré se socoteasca, ca noi ii judecamu de ómeni nestatornici si fara principie politice. —

Nu dorescu se'si exprime diet'a acuma parere de reu neci din punctu de vedere alu consecintiei, dupa ce ea la o alta ocaziune neinfaciosiarea loru in dieta a fostu luat'o simplu spre cunoscintia, nepriimindu neci atunci proieptulu spresiunei de parere de reu —

In urma io socotu, ca amu fi si incompetinti a ne aretá o parere de reu din punctu subiectivu, de órece alegatorii insusi trebue se'si cunósca pe barbati sei, pe carii si iau alesu de reprezentanti, si ei insusi a se'si de judecata despre ei. — Nu a'siu declará neci o parere de reu mai incolo „despre acei barbati, cari chiamati prin increderea Corónei nu s'au infaciosiatu,“ . . . ci din contra mia'si dechiará parerea de reu intru acea direptiune, ca inaltulu guvern regescu nu s'au ingrigitu de a propune de acei barbati eminenti, cari demni de increderea prea bunului nostru Domnitoriu alu patriei, cari se nu abuseza cu increderea pré'nalta, ci se iè parte la afacerile dietei; — nu me invoiescu cu spresiunea aceea, „cumca lips'a mai multoru patrioti cu esperiintia din societatea popóreloru sorori se simte cu durere“ pentruca, Domniloru! scimu pré bine, cu ce doru inflacaratu au concursu si acelu poporu din secuime, si orasie la alegerea deputatoru sei pentru aceasta dieta, care astadi cu durere nu se afla aci reprezentatu, spre a poté luá si elu parte la zidirea séu reinoirea edificiuului patriei. — Au dóra aru fi potutu asceptá aceasta dieta vreunu ajutoriu, vreo sprijóna, séu tocma conlucrare spre fericirea patriei, dela unii, cá aceia, cari alesi fiindu au abusatu cu increderea alegatoriloru sei, eara cei chiamati au abusatu cu increderea pré'nalta?! — Tóta parerea de reu o a'siu reduce si concentrá la: „ca cercurile alegatóre in contra vointiei, si dorintiei loru cei inflacurate, nu suntu aci in dieta reprezentate,“ si mi'asiu exprimá totudeodata dorintia, cá inaltulu guberniu se faca dispusatiunile cuviintióse, cá poporulu se póta liberu, fara seducere, a'si alege barbati de aceia, carora diacundule la inima sórtea poporului, si a patriei se se infatiosieze aici in dieta, si se iè parte activa la afacerile ei.

Eu prin aceast'a neci acea nu vreau, cá guberniulu se faca prin organele s'ale vreo presiune, cá pre cine se aleaga? pentruca scimu bine, Domniloru! ca de candu a esitu regulamentulu provisoriu pentru aceasta dieta, celu d'antaiu in tier'a aceast'a, care e basatu pre principiile unei ratiuni sanetóse, din care se vede prea chiaru intentiunea cea pré'nalta a Mai. S'ale, de a vedé principiulu egalei indreptatiri nationale si individuale realizatu; de atunci acei barbati, cari alesi, si chiamati nu s'au infaciosiatu in dieta, si cari cu consotii loru dinpreuna libertatea constitutionala, si egalitatea drepturiloru nationale in anim'a loru siaru tienéo numai pentru sine, eara din gura aru buciumao in tóta lumea, cá se póta seduce pre cei lesne crediatori, si cá asia se póta si insasi realizarea in-

Mai toti barbati romani de capacitate cati au aparatu caus'a nationala cu condeiulu in cei trei ani din urma au cerutu prefacerea constitutiunti vechi, nu prin octroy, ci numai pe calea stransu constitutionala, cu dreptulu istoricu de autonomia si de continuitate a dreptulu legislativu.

A prefaca o constitutiune nu insémna necidecum a parasi terenulu istoricu, neci dreptulu de autonomia séu adeca potestatea legislativa. Asia ceva nu mai dice neci chiaru partit'a aristocratica dela „Pesti Hirnök“. A sustiené ca prefacandu fia macaru si cu totulu o constitutiune tiai perde dreptulu istoricu de proprietate asupra tierii tale, cum si de legislatiune insémna tocma atat'a, cá si candu cineva voindu a derimápe mosi'a s'a propria casele vechi si a cladi atatu din materialulu loru catu si din altulu nou case noua, s'aru teme cá nu cumva prin aceea se'si pérda insasi mosi'a s'a adica pamentulu pe carele vrea a eladi. Francii dela 1791 incóce avura vreo noua cunstitutiuni, care s'au schimbatu un'a dupa alt'a, pentru aceea inse Franci'a totu e tier'a suverana intru tóta poterea cuventului.

tentiuniloru pré'nalte parintesci ale Domnitorului in privintia egalei indreptatiri nationale impededá? — de atunci dicu unii cá aceia cu o temeritate órba si cu o nesfiala urgisita de catra opiniunea publica, invinuescu pre guvernulu Maiestatii S'ale, ca aru fi conlucratu, cá de catra poporu se se aléga numai deregatori de deputati, pre cari totu aceiasi barbati ei descriu, si socotescu cá pre ómenii dependinti si legati, cá asia guvenulu acum inainte de tóte se ne póta duce in senatulu imperialu, si apoi convingunduse guvernulu de neindependintia, si o órescare slabia a caracterului unoru deputati (?) fácia cu incercarile absolutistico-germanice (?) si, neavendu curagiu de a apará legile fundamentale pentru independintia si autonomi'a tierii (?) se prefaca in scurtu, si acestu Principiatu intr'o provincia austriaca!

Domniloru! Eu inca sum oficialu, si in calitatea aceast'a totudeodata deputatu alu unui poporu de 30,000 de suflete, si ve marturisescu, ca in pusetiunea mea de deputatu me simtiescu intr'atata de liberu, cá si vulturulu sburatoriulu din inaltime, pre care neciodata nu'lu póte ajunge glontiulu venatoriulu, de pre pamentu, — neci nu me sfiesce calitatea de oficialu intru afacerile mele de deputatu, ba tocma starea oficiulu meu imi demanda fácia cu intentiunile Maiestatii S'ale a face totu pentru poporulu pe care'lu reprezentezu, si tóte pentru fericirea patriei, maic'a nóstra comuna! de órece in fruntea principiiloru si institutiuniloru curatu liberale, sta insusi Maiestatea S'a Marele Principe domnitoriu. (Se traiésca! Bravo!)

Domniloru! Fara privire la cele acum dise, de si suntemu noi oficiali, potemu fi, si trebuie se fimu deplini liberi si independinti, si pusetiunea nóstra cea oficiósa fácia cu poporulu, a caruia incredere amu priimit'o, si care inainte nóstra cu atata e mai scumpa, de órece nói inca suntemu esiti tocma din sinulu aceluia, stransu ne arata, ca ce avemu de a face, spre a coresponde totudeodata, si caracterului nostru moralu si politicu. —

Séu se afla vreunu barbatu alu Guvernului, incepundu dela celu d'antaiu D. vice-presedinte, consiliariu si ceilalti. care aru fi priimitu increderea poporului insetatu de a scapá de administratiunea provisoria, de darile ce nu le póte porta si altele, déca unulu cá acel'a nu aru simti in sine deplina convictiune, si resolutiune de a se luptá in contra ori si caroru incercari absolutistice, ce aru poté se se nasca, (?) de care inse n'avemu acuma de a ne tcme; — aceast'a nu o credu! —

Despre barbati dara cá aceia, cari pre guvernulu, si pre oficialii alesi de deputati astufeliu ii invinovatiescu, si'i ingrescu, credu ca neci intr'unu casu n'amu avé de a ne exprimá parerea de reu, pentruca nu s'au infaciosiatu in aceasta dieta. —

Si incheie cu repetirea amendementului.

Siedinti'a a XIV. din 19. Augustu 1863.

Inceputulu la 11 óre si 30 minute.

Pres. Grois: Protocolulu se va ceti la finea siedintiei, acum'a se va desbate mai departe proieptulu de adresa. —

E spriginitu amendementulu lui Maager? (ad. acel'a, care 'lu facu D. Maager in siedinti'a tr. la alinea 31 si 32, si care atuncia nu se luá inainte.)

Voci: Se se cetésca antaiu!

Maager modificá propusetiunea s'a, pe care o scimu din Nr. trecut.

Presied. intréba, déca sustiene cineva propusetiunea lui Brandsch, care e: „diet'a acésta recunósce dara chiaru si necesitatea, cá diplom'a leopoldina se se supuna unei revisiuni; si singuritele determinatiuni ale aceleiasi, pe lenga sustienerea caracterului ei fundamentalu in consuetu cu legile mai tardie deja emanate, precumu si cu pretensiunile tempului nou, trebne pe cale constitutionala se se modifice“, care inse nu se subtienu, fiinduca Brandsch mai dise, ca valórea legala a diplomei leopoldine va avé o insemnatate cu dreptulu de statu pana atunci, pana candu cu colucrarea dietei nu va intrá alt'a in locul ei. Si asia alinea 31 si 32 se susutienú dupa tecstnlu originalu. Maager, Brandsch, Brecht, cadu.

Pres. cetesce alinea 33.

Wittstock dep. Bistritiei, face propusetiune, cá se se lase alinea acést'a afara, si in locu se se puna: „In catu mai curunda efeptúre a pré'naltei asecurari, care intimpina dorintia tierii legaluminte intemeiéta, vedu reprezentantii adunati unu momentu esentialu pentru odichnirea intregi poporimi a Ardealului.“ Motive: ca diet'a a recunoscutu, ca vechi'a constitutiune a Ardealului ia multe determinatiuni s'a facutu neposibila, dar' totusi principalele vechei nóstre constitutiuni su-

stau in dreptu, si ea este terenul de dreptu istoricu; e si punctulu de plecare la lucrarile nóstre constitutionale, ceea-ce eara recunósce diet'a. Toti inse dorescu se se afle intr'o stare secura definitiva, ceea ce nu se póte, pana candu nu vomu lucra noulu edificiu constitutionalu indeplinindulu, pentruca nu mai cu diplom'a, ce se va dá, se creiésa terenulu dreptulu pentru tóta tier'a. Mai incolo dice, cumuca ne'ncrederea e pe totu loculu, atatu catra dieta, catu si fačia cu intentiunile pré'nalte, si cu incordarile natiuniloru soróre; si se marturissimu pe fačia, dice, si o ne'ncredere in direptiunea si scopulu finalu alu dietei acesteia; asia se lucramu, cá apoi dupa finirea lucruriloru se ne puna o diploma serbatorésca intr'o stare normala definitiva, si adauge la alinea 34: „Diet'a dara 'si va tiené de santa oblegaminte a deveni catu mai curundu la rezultate fructifere ale consultariloru sale.“

Popasu, regalistu: Eu asiu cere voia dela inaltulu presidu, si inalt'a camera legislativa, cá se'mi fia ertatu unu adausu la § 33. alu adresei, asiá cá dupa cuvintele „a unoru cestiuini de mare insemnatate“ se se puna urmatórele:

„Intre care una dintre cele mai insemnate este fara indoiéla recunóscrea constitutionalmente a egalei indreptatiri politico-nationale a natiunei romane si confesiuniloru ei, asemenea cu celelalte sorori natiuni si cu confesiunile loru din acestu mare Principatu, pe care Mai. Vóstra v'ati induratu a o pune in fruntea propusetiuniloru regesci.“

Acestu adausu alu meu, vinu a'lu sprigini cu urmatórele motive: Maiestatea S'a adoratulu nostru imperatu, la facearea legi electorale menite de a avé valóre nmai pentru aceasta dieta, pentru aceea nu s'a tienutu de legiurile cele vechi si anume de at. 11. din an. 1791, ci au luat de base octoirea, pentruca a vrutu, cá se deschida calea si natiunei romane la legislatiune si la impartasirea afaceriloru publice ale tieriei, a vrutu se deschida calea natiunei romane, pentru cá se iè parte si ea la legislatiune, fiinduca aceasta natiune este cea mai numerósa in tíera, fiinduca natiunea romana in vremea necasului, Domniloru! in turburarile cele mai inviforate, ale trecutulu au spriginitu cu putere caus'a cea dreapta a imperiului austriacu, a aparatu tronulu stralucitei dinastie habsburgico-lotarigice, facundu sacrificiurile cele mai mari, jartfíndu dieci de mii de ómeni. Preste această vedemu, ca insusi Maiestatea S'a, pré bunulu nostru monarchu in euventulu de tronul face amintire si despre natiunea romana. Cum se póte dava Domniloru! cá in aceasta adresa se nu se pomeneasca neci macaru cu unu cuventu natiunca romana, si se se retaca in ea unu evenimentu, care are se faca epoca in legislatiunea si istori'a tierii acesteia??!

De aceea inaltu presidu si pré onorati Domni! déca vremu se remanemu credintiosi principiului ce s'a statoritu la compunerea acestei adrese, cá ea se fia parafrasea la cuventulu de tronul; déca vremu cá nobil'a oblegatiune ce amu laturu asuprane in § 18. alu adresei cá adeca in lucrarile nóstre se fimu condusi de principiulu dreptatii si purtati de spiritulu impaciuirei; déca vremu, dicu, cá aceasta obligatiune se nu remana cuvinte góle, me rogu se fiu spriginitu in amendamentulu meu.

Propusetiunile lui Wittstock si Popazu se spriginescu.

Zimmermann sustiene tecstulu si dice, ca decidenduse propusetiunile regie, materialulu diplomei se afla intr'ensele, ear' ce se tiene de amendamentulu D. regalistu Popazu, elu e o consecintia logica din totu ce e disu in adresa despre principiulu egalei indreptatiri, si eu a'si fi de parere, dice, cá amendamentulu acest'a se se primésca fara alte desbateri (se invoiescu.)

C. Schmidt e in contra propus. lui Wittstock si pentru Popazu. Diplom'a si patent'a sunt lui mai mari garantii de catu diplome ruginite. Maturitatea politica, consciinti'a de sene, ca se afla in statu constitutionalu si in sa viétia constitutionalu sunt garantii de ajunsu; recunósce sustinerea principiului de contractu bilateralu, inse diet'a trebuc mai antaiu se lucre, si apoi numai póte veni la proiectarea unei diplome.

Br. de Siaguna: Eu spriginescu propunerea si modificatiunea Dlu dep. din Bistriti'a Wittstock, si această o facu eaci voiu se remanu in legatura logica si in consecuintia buna cu cele ce s'au intemplat in aceasta casa inalta.

Ori de cate ori amu inaltiatu glasulu meu in aceasta adunare dietale totuteauna limpede amu marturissitu, cumca eu suntu pentru retinerea constitutiunei vechie ardelene cu acele schimbari, care le cere pe dreptu punctulu alu 2-lea din diplom'a imparateasca din 20. Octombre 1860; de aceea candu in siedinti'a penultima a dietei acesteia Dlu dep. din Turd'a Dr. Ratiu au facutu o propunere pentru alterarea alineei 24. asisderea amu spriginitu propunerea aceluasiu D. Dr. Ratiu,

pentruca amu vediutu in trens'a, invoirea marturisirii mele politice pentru retinerea constitutiunei avitice ardelene cu privire la schimbarile aduncu taiatórie. Modificatiunea această a Dlu Dr. Ratiu s'a si priimitu in aceasta casa inalta cu majoritate de voturi. Eu alinea a 24-a din adresa asia precum s'a priimitu in urm'a propunerii ablegatulu Dr. Ratiu o gasescu in legatura cu aceasta propunere a Dlu deputatu Wittstock la alinea a 33-a, pentruca si multu stimatulu Domnu deputatu alu Bistritiei Wittstock va se dè o expresiune mai lamurita pentru aceea, cá edarea unei asemenea diplome precum este cea in deobste numita leopoldina, se intielege cu schimbari aduncu taiatórie, intr'adeveru intrég'a tíera o va multiam si odihni, ba inca va nimici nesce banueli, nesce combinatii pline de frica si de ingrigire, ca cu adeveru constitutiunea vechia ardeleana si prin tr'ens'a si independinti'a provinciei nóstre inca si pentru lucrarile ei cele dinlaintu s'aru fi ingropatu, si fiinduca nu se afla asia treab'a, eu gandescu ca trebue se spriginescu propunerea Dlu dep. Wittstock, pentruca inca sunt pentru retinerea constitutiunei avitice in intielesulu diplomei din 20. Octombre 1860 si a patentei din 26. Fauru 1861.

La cuvintele multu stimatulu meu amicu si deputatu din Sibiu imi iau voia atatu numai a observá, ca tóte suntu drepte cate au binevoitu a pomeni, ca adeca au fostu diplom'a leopoldina, dar' totusiu totudeauna tóte punctele ei. Si eu recunoscú asia, pentruca unele impregiurari le amu vediutu cu ochii mei; inse, inalta casa, dreptatea cea mai mare o aflamu totudeauna in cartea vietiei, care se numesce biblia. Acolo intr'unu locu cetimu, ca liter'a omóra, dara spiritulu inviésa, asia e Domniloru dupa slab'a mea parere si cu diplom'a leopoldina, unele puncte, va se dica, mai multe puncte adeseori nu s'au observatu, dar' spiritulu ei au remasu si de aceea, pe lunga tóte acelea, ca unele puncte nu s'au observatu, pentru tíera au fostu o sprigióna morala diplom'a leopoldina. (Strigari: Asia e! So ist's!) Eu gandescú Domniloru, toti in intielesulu acest'a vremu se sustienemu datin'a cea vechia, cá monarchulu si marele nostru principe la suirea s'a pe tronul se emita o diploma, nu dupa litera ci dupa spiritulu diplomei leopoldine, si fiinduca in propunerea Dlu deputatu din Bistriti'a Wittstock afli o idea mai bogata séu unu conceptu mai bogatu pentru de a ne esprimá in adresa in privinti'a acestei impregiurari momentóse, de aceea fara se spunu, ca adresa séu alinea această nu aru fi neci decum bine formulata, fiinduca Dlu dep. Wittstock au formulat'o pe deplinu, de aceea ilu spriginescu. Ce se atinge de propunerile Dlu regalistu Popasu eu asi dori cá se se priimeasca si aceea; si Domnii secretari séu referinti in proieptulu de adresa se aiba bunatate aceste doue propuneri dupa aceea ale aduce intr'o legatura logica.

Schuler-Libloy se invoiescu cu tóte propunerile si sustiene propusetiunea lui Wittstock, pentruca se póte uni cu adausulu lui Popazu. Diplom'a se recunósca numai cutare principia, ear' nu determinatiuni detaiate, care la fiacre 20 ani se se modifice si se se tórne in noue forme, nu. Se afla principia si in diplom'a leopoldina, care au sustatu cu veacurile si déca vré Ddieu, voru se mai sustè alte vécuri (Bravo!) — (numai art. despre uniunea „trium nationum“ se fia putreditu de multe seculi din ea etc. — R.) De aci dice, ca de spiritulu diplomei leopoldine si de principiale istorice ale ei ne putemu tare tiené, pentru ca acolo se afla principiulu drepturiloru personale in cea mai potintiósá mesura, si anumitu libertatea sconsciintiei, si egalitatea de drepturi a toturor confesiuniloru (afara de ale nóstre. — R.) E principiulu diplomei leopoldine representatiunea poporulu spre marginirea potestatii statulu si spre a impartii dreptulu de legislatiune cu suveranulu, e principiulu diplomei leopoldine, principiulu autonomiei municipale, si a legatuintiei natiunale comunale, economiei comunale, cá nationalitatiloru se se dè garantia pentru sustarea loru, cá cu tóte ca majoritatea domnesce, totusi si minoritatea se se aperse in drepturile sale. Acestea-su tóte in diplom'a leopoldina si in art. dietei din 1791 recunoscute, si elu se multiumesce cu recunóscrea acestoru principia si crede, ca si cei fara de incredere in regimu s'aru multiumi cu acésta, si sta cá propusetiunea lui Wittstock se se impreune cu a lui Popazu.

Puscariu inca formulésa o propusetiune.

Schneider: S'au uimitu la principiale de drept de stat desfasurate de Libloy; altii din dieta ar sci vorbi mai bine de catu ce vorbi elu. — Pergamente si diplome nu ne mai apara, ci ne apara initiativ'a pré'naltulu regimu. Miliónele ceru dela noi alta lucrare; candu voru veni intrebarile practice la

desbatere, care sunt deci datore, vomu mai vorbi, susutiene tecstulu cu adausulu lui Popazu.

D. Mog'a se alatura la amendamentulu lui Wittstock si Popazu. Intr'o cuventare mai lunga dice apriatu, ca acesta diploma, care o cere, nu este atatu pentru imperatulu, fiindu ca nu e nime la indoiela, ca ce au promis va si dá, ci mai multu pentru aceia, care sunt in giurulu imperatului, tronului, adeca pentru ministri etc. etc.

Rannicher: Cam asia: Cas'a ascépta incheierea desbateriloru acestora, care s'au retacitu peterenulu diplomei leopoldine fara se se fi delucidatu din punctulu de vedere alu drep-tului de statu si istoriei de dreptu, cum cerea seriozitatea lucrului. Trage luarea aminte a casei la unu actu inca neatinsu in dieta. Diplom'a leopoldina, de candu susta, fù de doueori intarita si anume de Imp. Ferdin. I. in 14./2. 1837 Comisariulu r. Archiducele Ferd. Carlu d' Este, punendu drépt'a pe Evangelia in sal'a aceast'a „in animam alte fatae sacratissimae Majestatis,” pe Dumnedieu si pe toti santii a pusu juramentulu serbatorescu, ca va observá drepturile tierei dupa cuprinsulu diplomei si staturile apoi si au depusu omagiulu. In representatiunea cu care se asternú art. de omagiu catra Maiestate spre subscrierea propria cu recerutulu numeru de esemplare tiparite (Ceca ce la uniunea din 1848 inca nu se obaervase) se scrise de dieta asia: citédia aici cuvintele representatiunei de asternere: „Praeattactum igitur benignissime confirmatum Homagiale Articulum salvis praevis humillimis nostris desideriis et declarationibus acceptatum typisque requisito numero impressum, pro altissima subscriptione et fine distributionis fienda remissione in exemplaribus isthuc advolutis, Sacratissimae V. Majestati devotissime exhibere sustinemus. Insimul vero intime persuasi, quod robur et felicitas Reipublicae a Legum stricta observantia unice dependeat, nihil a sincero M. V. Sacratissimae Leges patrias observandi studio alienum nos facturos censemus, si nunc plane, cum Diploma Leopoldinum per M. V. Sacratissimam novissime fidei sacramento roboratum in Legum tabulas refertur, tristissimum desuper quanta ipsum Diploma Leopoldinum gravaminum mole obruatur, argumentum exhibitori, praecipua quaedam ex illis gravamina nostra evincentia, quod laudati Sacri Diplomatis Leopoldini tot jam altissimis affidationibus Regiis roborati unicum duntaxat Punctum illaesum subsistat, Sacratissimae V. Majestati cum filiali fiducia repraesentare sustinemus.”

Acestu tecstu cuprinde intre altele aretarea gravamenului, ca cu tóte apromisiunile si juramentulu de a se observá diplom'a leopoldina numai inca unu singuru punctu mai susta din ea nevatamatu, adeca punctulu 16. care astadi inca nu mai susta. — Decia vrea, cá principele se mai intarésca cu juramentu o diploma cá aceast'a, aru fi o comedia politica.

Diet'a 'si va tiené de santa oblegaminte a cascigá rezultate priintiose din consultarile acestea, dupa cari se se castige o astufeliu de diploma; pre care noi nu o vremu, cá se curga din grati'a plenitudinei potestatiei regentului, ci dorimu cá aceea diploma se fia effusulu si opulu legislatiunei si nu, cum fù diplom'a leopoldina la inceputu, unu actu plasmuitu singuru numai de monarchulu, care numai dupa aceea prin priimirea si invoirea staturiloru se facu lege. In urma sta pentru tecstulu originalu, care observeadia cursulu lucrului.

Pres. enuncia, de se primesce propus. lui Popazu? Se primesce. Si a-lui Wittstock se primesce.

Rannicher propune, cá amendamentulu lui Popazu se forme o singura alinea pentru insemnatatea s'a. Se primesce.

Alinea a 34 se cetesce de catra Presiedintele.

Wittstock dice, cá se se puna in tecstulu germanu „daher.” Se primesce.

Schnell face unu amendamentu la alin. de cuprinsu, ca civii de statu astépta pe calea senatului imperialu o proportiune mai drépta de contributiune, si regularea obligatiunei de militare, precumu si tragerea Ardealului in sistema drumului de feru, ceea ce se si primesce.

Alinea 36, 37 si 38 se primescu fara schimbare, alinea 39 cu modificare: „dupa usanti'a vechia.” Se primesce.

Si pe siedinti'a de Vineri se defipse a 3. cetire a proieptului de adresa.

Se cetescu protocólele sied. XII, XII in tóte 3 limbele; reflexiunile se complanáza.

Schuler-Libloy interpelésca pe presidiu, cá se dè reportu despre membrii absentii.

Finea la 1 ³/₄ óre.

Siedinti'a a XV. din 21. Augustu 1863.

Inceputulu la 11 óre si 20 minute.

Antaiu se cetesce si rectifica protocolulu siedintiei trecute a (XIV.) in tóte trei limbele patriei. —

D. Demetriu Moldovanu, cons. de curte si D. asesoru Const. Pantiu depunu apromisiunea.

Referentu Rannicher perlegeproieptulu de adresa, coresu germanesce, notariulu Lászloffy magiariesce, notariulu Pusca-riu romanescce.

Pres. Grois: Dupa ce adres'a s'a cetitu a 3-a óra nu mai remane alt'a decatu cá se se predè Esc. S'ale comis. r. Crenneville, cu acea rogare cá Esc. S'a se binevoiésca a o substerne Mai. S'ale.

Buteanu: Da e o cantradicere mare in stilulu magiaru in alinea a 20-a; nu se póte dice a testvérnépek in stilulu magiaru, fiinduca atuncea s'aru intielege ca si unii deputati dintre sasi si romani au lipsitu.

Pres. Grois: enuncia cum se primise de casa, si prin sculare si siedere intrég'a casa priimesce adres'a in a 3. cetire si se otaresce, cá pana in siedinti'a viitoare se se compuna si comitiva.

Pres. reportéza despre absentii: grafu Toldolagi siau cerutu ferie de 6 septemani.

Br. Bánffy inca siau cerutu ferie, inse provocatu s'a declarat, ca nu vine, fiinduca se alatura la ceilalti connationali si suscrise si memorandumulu lor.

Cont. Gerlitz e morbosu.

Pres. mai enuncia: Lang, dep. din Bistriti'a siau depusu mandatulu din cause familiari.

Pres. anuncia siedinti'a venitóre pe 24. Augustu.

La ordinea dilei propusetiunea r., legea despre egal'a indreptatire a natiunei romane.

Zimmermann: Aru trebui impartitu proieptulu comisiunei intre membrii casei.

Franz de Trauschenfels: face cunoscutu, ca elu cu D. Baritiu suntu referinti ai acestei comisiuni, si bucurosu voru dá proieptulu in presidiu, spre scopulu tiparirii si impartirii intre membri. Se 'nvoiescu cu totii.

Siedinti'a se incheia la 12 ¹/₄ óre.

Siedinti'a a XVI. din 24. Augustu.

(Inceputu la 11 ¹/₄ óre.) De fačia 87 membrii.

Protocolulu siedintiei trecute se cetesce in tóte trei limbele patriei.

Pres.: Dupace s'a facutu proieptulu comitivei, se va ceti, cá selu aprobeze inalt'a dieta, spre a se predá dimpreuna cu adres'a Esc. Sale comisariului r.

Notariulu Muresianu perlege proieptulu comitivei romanescce, Eitel germanescce si Lászloffy unguresce.

Pres.: Ilu primesce inalt'a casa?

Esc. S'a Metr. Siolutiu este multumitu cu comitiv'a proieptata si doresce, cá catu de curundu se se asterne com. r. Totudeodata propune, cá adres'a si comitiv'a se se tiparésca si apoi se se imparta intre membrii dietei.

Pres. dice, ca fara de aceea trebuie se se tiparésca in cartea de documinte, care apoi se va imparti, inse déca in cas'a voiesce se se tiparésca extra — —

Cu totii: E de ajunsu in cartea de documinte:

Propunerea Dlui Gav. Manu cá se se puna in comitiva la urma, in locu de „remanemu cu profunda stima si veneratiune“ cuventulu „reverintia“ nu se spriginesce; cumu si a Dlui Branu: cá se se puna in locu de transpune (fiinduca in cea nemtiésca aru fi (unterbreiten) cuventulu supune.

Muresianu 'i spune, ca in cea nemtiésca e übergeben, asia-dara „transpune“ e bine, ca aici e vorb'a de comisariu r., nu de Maiestate.

Branu de Lemény dice, ca proieptulu de adresa nu s'a priimitu unanimu; dupa cumu se dice in comitiv'a ei s'a modificatu, de aceea propune se se dica in comitiva numai „adresa“ facuta catra Mai. S'a din partea intregii diete.

De Rosenfeld e totu de aceea parere, adeca, ca nu e de lipsa a aduce inainte stadiete si manipulatiunea, prin care a trecut adresa.

Branu: Asia este.

Pres.: Asia dara se va pune: „Adresa s'a acceptatu unanimu la a 3-a cetire scl.

Rannicher e de opiniunea Presiedintelui.

Pres. enuncia si cetesce proieptulu comitivei modificatu in tempulu acest'a.

Totudeodata provóca pe membrii comit. de adresa, cá se vina mane la 11 óre in sal'a dietei spre a priimi adres'a

(scrisa) si spre a o predá apoi Escelentiei S'ale r. comisariu dietale.

Pres.: Despre antei'a propusetiune regia se va consultá in siedinti'a viitória, care va fi Miercuri, fiindu deja impartitu reportulu comisiei la propusetiunea aceasta. —

Joachimu Muresianu: Me rogu de cuventu!

Pres. ei concede.

Muresianu: Onoratu presidiu! Amu cetitu in diurnale, cumuca in cerculu I de alegere din Alb'a inf. s'aru fi alesu de 2 ori, la antai'a si la a dou'a alegere totu acea persóna cu majoritate eclatanta de voturi, si cu tóte acestea comisunea centrala neci atunci, neci acumu nu ia datu certificatulu de deputatu. Mi iéu dara indresnéla de a intrebá pe onor. presidiu, cá ce sciri are despre aceste iregularitati?

Pres. da deslucire, ca Dr. Hodosiu din cerculu alu IV. alu Alb. inf. de aceea nu a capatatu certificatulu, fiinduca s'a aretatu, ca in a. 1862 nu a platitu in Rosi'a neci unu cruceru dare. —

De aceea guberniulu a provocatu pe comunitatea Rosic'a se se legitime, de ce a luat pe Hodosiu intre alegatorii sei; si asia dupa ce va vini respunsu, se va dá deslucire ceruta.

Muresianu: Eu nu am intrebatu despre cerculu alu IV. ci despre cerculu I, de alegere alu Alb. inf.

Pres. raspunde, ca in cerculu I, de alegere alu Alb. inf. s'a alesu dela amendoué alegerile, Ascente (Severu), comisunea centrala inse a dechiaratu voturile de nule si i a denegatu certificatulu cu cuventu, ca ar fi in cercetare si asia a datu antaiu certificatulu lui Bar. Kemény, care au avutu majoritatea relativa a voturilor; ear' dupa a 2-a alegere comis. centr. a cerutu dela r. gubernu actele aleger. 1-a, pentru cá se véda motivulu denegarei certificatului.

Despre resultatu va incunoscintia in dieta.

Muresianu voiesce se spuna si romanesce acést'a, inse mai multi striga: „értették“ si „amu preceputu“ etc. si Puscariu 'lu previne cu verb'a.(?)

Puscariu voiesce se audia reportulu comisiei de legitimitatiunea despre membrii mai tardiu intrati, inse pana acum'a neverificati.

Pres.: Operatele comisiei in privinti'a deput. mai tardiu intrati sunt deja mai gat'a.

Popea interpelédia presidiulu in privinti'a deputatului din Mociu.

Pres. raspunde, ca deput. din Mociu protop. Moldovanu s'a si infaciosiatu in diu'a antaiu, inse din cause familiare au fostu silitu a'si depune mandatulu. Presidiulu a si facutu pasii cuviintiosi la in. gubernu pentru o noua alegere.

Cu acést'a se incheia siedinti'a de adi dupa $\frac{3}{4}$ pe 11 óre.

Proleptulu de lege,

propusu de catra comitetulu dietei, privitoriu la egal'a indreptatire a natiunii romane, cumu si a confesiunii greco-catolice si a celei greco-resaritene.

§ 1. Natiunea romana, religiunea greco-catolica cá atare si religiunea greco-resaritena sunt intru intielesulu legiloru tieriei ce se afla in vigóre intocma cá si celelalte trei natiuni recunoscute si patru religiuni ale Transilvaniei recunoscute prin legi.

§ 2. Cele patru natiuni regnicolare ale Marelui Principatu alu Transilvaniei, adeca: cea maghiara, secuiesca, sasésca si romana sunt pe deplinu egalú indreptatite si se folosescu de aceleasi drepturi politice.

Intr'aceea se intielege de sine, cumuca egal'a indreptatire garantata tuturor filorú patriei fara diferentia de natiunalitate si confesiune remane inviolabila.

§ 3. Religiunea greco-catolica cá atare si religiunea greco-resaritena cumu si besericele loru au totu acea pusetiune de sine statatóre, pe care ocupa celelalte religiuni si beserice ale Transilvaniei, adeca: romano-catolic'a, elvetico-reformat'a, evang.-luteran'a si unitarian'a, in puterea legiloru patriei.

Prin urmare marturisorii acelorasi sunt indreptatiti cá — pre lenga susutienerea dreptului de supra inspectiune alu coróniei statoritu prin constitutiune, — se'si regulese, administre si conduca afacerile loru eclesiastice si scolastice intru intielesulu asiedieminteloru loru canonice si independinti de orice inriurintia a vreunei alte religiuni séu beserice.

Intr'aceea nu se póte si nu este permisú, cá sub titlu de vreunia din cele siese religiuni recunoscute se fia cineva lipsitu de exercitiulu vreunui din drepturile politice.

§ 4. Numirile diferite ale partiloru tieriei nu intemeléasa si nu dau drepturi politice neci unei natiunalitati.

§ 5. In marc'a Marelui Principatu alu Transilvaniei se va suscepe un'a emblema propria pentru natiunea romana.

§ 6. Tóte legile tieriei, rescripte, ordinatiuni si alte mesuri administrative, care stau in contradicere cu determinatiunile ácestea, sunt desfiintiate si fara putere de lege.

§ 7. Puterea obligatória a legii ácesteia intra in activitate fara amanare.

Judecat'a jurnaleloru maghiare despre diet'a Ardealului.

Ocupati pana acumu cu reproducerea desbateriloru dietale, ne lipsi timpulu si spatiulu de a mai aruncá luarea-minte si la o parte si a lua sciintia de aceea ce judeca organele de publicitate ale acelei natiuni, ai carei reprezentanti se retrasera cumu amu dice din antecamer'a salei de legislatiunea ardeléna.

Cá se retacemu impregiurarea cunoscuta de toti, cumuca neci unu diurnalu politicu maghiaru — afara póte de „Sürgöny“ — nu recunósce intru nemicu legalitatea dietei transilvane, din care cauza mai multe o numescu pe acést'a numai eaca asiá: „Adunarea din Sibiu“; cá se trecemu si preste acea observatiune sarcastica de mai nainte a diurnaleloru din Pesta, dupa carea diet'a Ardealului ar constá numai din doi ómeni, adica din episcopulu Siaguna si de consiliariulu Rannicher, carii earasi s'aru vedé tienuti de chica prin altulu mai tare, — dara apoi manier'a si tonulu in care scriu multe din ele despre diet'a ardeléna este candu ironicu finu, candu batujocurosú pana la marginele trase prin mesurile extraordinarie luate asupra presei. Cateva din numitele diurnale atatu dela Pesta catu si din Clusiu sunt binisioru informate tocma si de ceea ce se intempla cumu amu dice, in dosulu couliseloru dietei (care adesea sunt de mare insemnatate), altele earasi publica secaturi, faime culesse de pe strate, minciuni tendentióse, precumu le numescu publicistii. Intr'aceea mai alesu in doua puncte se invoiescu mai tóte: cumuca „Adunarea din Sibiu“ are fórté puçini barbati de parlamentu, precumu si ca bun'a invoiéla dintre romani si sasi este numai paruta, façiarita, aninata, pentruca se tiena de joi pana mai apoi, dupa aceea se se des-faca cu sgomotu si cu dieta cu totu.*)

Unele jurnale unguresci se bucura fórté pentru „lovitur'a ce a luatú patent'a din 26. Fauru 1861 prin amendamentulu din 14. Augustu numitu alu lui L. Vaida, precum si prin cele intemplate in 17. Augustu.

Pesti Napló, (organulu partitei lui Fr. Deák, statatoriu sub redactiunea Bar. Sigism. Kemény) dupace premité, cumuca parlamentele tinere, prin urmare si diet'a ardeléna isi facu ele insele greutati din mai multe lucruri merunte, preste care alte corpuri legislative deprinse in art'a desbateriloru trecu cu mare inlesnire, apoi (in Nr. din 20. Aug.) ia la critica cuventarile mai multoru membrii dietali; eara incepetur'a o face a dou'a cuventare a eppulu Siagun'a. Despre acést'a se dice, cumuca a fostu de trebuintia cá eppulu se traga luarea-minte a adunarii, pentru cá se nu se apuce a cladi turnulu Babilonului, se nu se incurce limbile; eara principiale sale se 'si le formulese respicatu si lamuritu. Cu tóte ácestea, adauge acelasu diurnalu, in cuventarea eppulu Siagun'a inca nu aflamu lumina multa, mai alesu déca vomu socoti, ca densulu cu o resuflatura apara continuitatea de dreptu si principiale cuprinse in adresa; mai incolo nu pricepemú earasi, ce trebuintia a fostu cá eppulu cu ocaziunea desbaterii adresei se mai insire cunoscut'a istoria a Catarinei Varga; séu ca eppulu se simte vatamatu, cumuca gubernulu din 1847 a cerutu miditulocirea presf. sale spre a restaura bun'a ordine in unele sate iobagesci turburate? Eata inse, ca preotimea gr.n.-u. tocma si dupa cele mai próspete intemplari pretinde a fi conducatórea poporului.**)

*) Se pare ca sasi din Brasiovu inca suntú de aceasta parere, in care ei s'au si mai intaritu prin nesce conflicte intemplate aici de si fara vreunu sgomotu, intre romani si sasi.

**) Noi inca aflamu, ca istori'a arestarii acelei femej Varga Katalin prin capulu unui cleru nu face nimenu neci o onóre, ci tocma din contra, asemenea esemple arata invederatu, cum guberniulu de mai inainte injosiá pe capii clerului romanescu

In cuventulu lui Rannicher, cu carele acesta insoçi proiectulu de adresa, nu se afla nemicu nou, nemicu de luat aminte.

Baritiu nu a indestulatu pe domnii dela „Pesti Napló“, ca acesta nu s'a luptatu mai cu anima pentru continuitatea de dreptu si pentru diplom'a leopoldina, cumu si ca a susutienutu, cumuca acea diploma esise in tempuri viforóse, prin urmare, ca neci a indestulatu pe partita.

Brennerberg e inaltiatu si glorificatu, pentruca nu avù barbati'a de a'si desfasiurá opiniunile sale in dieta, ci 'ia intorsu spatele.

Zimmermann este infruntatu, pentruca a vorbitu cu despretiu asupra lui Brennerberg.

Bran de Lemény este luat in risu, pentruca susutienú, cumuca diplom'a leopoldina, sanctiunea pragmatica, diplom'a din Oct. si patent'a din Fauru aru poté sta prea bine dintr'odata unele lenga altele.

Schuler-Libloy isi ia lectiunea, pentruca eri negà valórea legiloru din 1848, eara astadi o recunoscù.

Lui C. Schmidt i se aduse aminte, de candu la a. 1848 prochiamà in Clusiu uniunea cu stégulu amana mai antaiu din feréstr'a dietei, apoi si pe strata.

Puscariu este luat in bataia de jocu, pentruca unde dice, ca nu voiesce se tórne pelinn in pacharulu buneii invoieii, apoi totusi scóte din istoria insira lucruri de acelea, care nu s'au intemplat neci-odata s. a. s. a.

Brasiovu in 25. Marti in septemana viitória se re'ncepe cursulu invatiaturiloru an. scolasticu 1863/4 pe la institutele mari si mici.

O binefacere mare e esistinti'a instituteloru redicate din partea statului séu a corporatiuniloru, ori privatiloru in apropiare; prin mari sacrificia si esemplara abnegare au datu ei viétia unoru asemeni institute de crescere, din care si prin care singure se susutiene viétia unui poporu. Ar fi de doritu, cá institutele se fia cu tóta diliginti'a frecuentate, incatu se fia directiunile constrinse a redicá si clase paralele; durere inse, ca la noi romanii inca totu n'a sositu epoc'a aceea, in care se afla alte natiuni mai prevediatóre, cá parintii se se ingrigésca intocma de cultur'a spiritului filoru sei, ducundu la institute mai inalte, unde se imparte lumina si se imbea viétia generatiuniloru, precumu 'si tienu de datorita a ingrigi de viétia loru cea animala. Seraci'a nu escusa pe nemeni, pentru ca se afla barbati in celea mai inalte posturi, cari au crescutu din opinca ajutorinduse cu servitiuri, castigandusi si pastrandusi cu smerenia si purtare buna simpatiele castigate dela patronii si amicii culturei tinerimeii; numai atata voiu se mai dicu, ca parintii comitu pecatu de mórte, déca impedece pe fiii sei cei talentosi dela cursulu invatiaturiloru mai inalte, dar' si junii literari 'si ingrópa fericirea, déca nu se resolvéza la orce suferintie si lupte pentru traiulu vietii, multuminduse cu puçinu, pana candu isi voru castiga comór'a in capu, care apoi ii va indemnisa de luptele si suferintiele prin care au trecut. Talentele esite din poporu la inaltime sunt cu puçine esceptiuni si cele mai active si mai nepregetátorie pentru aperarea binelui si interesului publicu, déca nu se coplesiescu de egoismu, si cei avuti si cu zelu pentru inaltierea fericirii natiunei ajuta natiunea si inaintéza securitatea si fericirea ei, candu dau ajutoria si cate o farmitura la juni bravi si industriosi. — Eata unu esemplu de zelu nationalu:

Conspeptu generale

asupr'a stipendieloru si ajuteloru „MOCIONIANE“ in anulu 1862-3.

In decursulu incheiatulu anu scolasticu 1862-3 s'au impartasitu din partea illustrei si preà-generósei familie de Mocioni urmatorii teneri studinti romani cu urmatórele ajutórie:

I. In Vien'a:		fl. v. a.
1. Josifu Miescu, doctorandu de med. cu		300
2. Nicolau Popescu, pictore academicu cu		100
3. Victore Babesiu, scol. de a IV. clasa norm. cu		200
II. In Pest'a:		
4. Georgiu Ardeleanu, jur. abs. cu		150
5. Mihailu Besiann, jur. in alu IV. anu cu		200
6. Joane Joviti'a, jur. in alu II. anu cu		200
7. Stefanu Perianu, jur. in alu II. anu cu		200
8. Const. Chilesco, juristu in alu II. anu cu		60
9. Joachimu Sipetianu, jur. in alu I. anu		100
10. Trifu Gaiti'a, jur. in alu I. anu		60

la role de solgabirai. Tocma inse pentru aceast'a trebuie se respingemu ori ce invinuire cá si cum clerulu romanescu aru fi cercatu vreodata cu auctoritate propria a conduce pe poporu si in politica; ci elu a fostu silitu la aceast'a, ceea ce cu alta ocaziune vomu demustrá pre largu. Red.

III. In Temisióra, Beiusiu, Logosiu si Sabiiu la gimnasie:

11. J. Rosiu cu	100
12. Avramu Vasiliu cu	100
13. Dam. Dragonescu cu	100
14. Joane Budinceanulu cu	100
15. Trail'a Ili'a cu	100
16. Georgie Martinescu cu	100
17. Georgie Murariu cu	100
18. Svetoz. Vasiciu cu	150
19. Damase Gherg'a cu	60
20. Joane Mironu cu	60
21. Laz. Gataiantulu cu	60
22. Jos. Farchescu cu	60
23. Marcu Barbu cu	60
24. Ludovicu Demitrescu	40

Cu totu la olalta — 2760

Dicu: Dóus mii siepte sute si siesedieci de fiorini val. austr.

Cu reducere la art. publicatu in acésta privintia in „Concordi'a“ din a. tr. Nrulu 78—122, acestu conspeptu generale se da publicitatei cu acelu adausu, ca aspiratorii la vreunulu din stipendiele Mocioniane, precumu si doritorii de a se folosi si mai departe de vreunulu avutu pana acumu, incependu dela diu'a acestei publicari, in tempu de patru septemane se se adreseze in acésta privintia cu o suplica catra unulu veri carele d'ntre illustri membri ai preagenerósei familie Mocioniane de Foeni, documentandu-si dupa cuviintia atatu zelulu si progresulu, catu si lips'a si bun'a portare; in fine descoperindu-se si intentiunea in privinti'a studiiloru — cari, si a locului — unde voiesce ale urmà.

Tóte foile nóstre periodice sunt rogate cu tóta cuviinti'a, a reproduce acésta publicatiune in stimatele loru colóne.

Vien'a in 13/1. Augustu 1863.

D'in insarcinarea illustrei familie de Mocioni:
V. Babesiu.

(Ilustrei familie ei pastréza natiunea recunoscinti'a s'a.
Red.)

CONCERTU. Mane joi voru da Domnisiórele Schuller, fiicele D. Stefanu Schuller din Muresiu-Osiorheiu, unu concertu in sala teatrala, acompaniate si de mai multi diletanti. Luisea de 14 ani, pianista, disciplina renum. profesor de musica, C. Maria de Boklet, si Hermine Schuller sorsa, cantarétia, ambe si au primitu cultur'a musicala in Vien'a si, dupa atestatele din aplausele secerate in Vien'a, Clusiu, Sabiiu, se póte cu dreptu astepta dela ele, ca voru multumi publiculu cu producerile artei loru, favórei caruia se recomanda.

Deputati noi alesi. Dupa ordine se realegu toti cei mai dinainte, numai in Clusiu, abdicundu cei dintaiu, se alesera Ludovicu Josika, si fr. Veselényi. In Háromszék Thury, C. Em. Mikó si Dion. Kálnoky ear' se alesera.

Chronica din afara.

TELEGRAMULU GAZETEI. Bucuresci, 25. Augustu 1863, 9 óre inainte, sositu aici la 4 óre 15 min. dupa prandiu.

„Milkovski si polonii au sositu in Constantinopole; elu a multumitu in scrisu principelui Cus'a pentru marinimitatea Inaltiei S'ale, care o dovedi catra poloni.“

GERMANIA. Frankfurtu, 18. Augustu. Mai. S'a Imp. Austriei deschise eri siedintiele suveraniloru germani prin o cuventare plina de zelu pentru binele si prosperitatea Germaniei, aratandusi convingerea, si intentiunea, ce nutresce in anima pentru desvoltarea constitutiunei Germaniei spre intarirea puterei ei in laintru si in afara si le impartasi unu proiectu de reforma a confederatiunei, dupa care Germani'a se aiba:

I. Unu Directoriu, statatoriu din 5: Austri'a, Prusi'a, Bavari'a si doi alesi de catra principi, si acestu directoriu va avé lunga sene unu consiliu cu 21 voturi spre ajutoriu. Drepururile directoriului voru fi representarea in dreptulu de poporu, resbelulu, ordinea interna, iniciativ'a legiloru, esecutarea loru, a decretariloru federatiunei si a sentintieloru tribunallului confederatiunei, conchiamarea si inchiderea adnnarii deputatiloru federatiunei. Se voru redicá si comisiuni departementale cá ministeria.

II. Adunarea ablegatiloru federatiunei va constá din 300 membrii: austriaci 75, prusieni 75, bavareti 27, celelalte regate cate 15, Baaden 12, cari se voru alege din reprezentantiele statelor prin ele incesi; in Austri'a prin dietele provinciiloru ce se tienu de confederatiune, séu de unirea statelor germane. La 3 ani se va aduná odata, earu straor-

dinariu candu va cere necesitatea. Competinția a acestei adunari va fi: dreptul de a conlucra decisiv la legislatiune si a defige bugetulu federatiunei; eara asupra competintiei federatiunei in afara, otaririle ei au valóre numai cu invoireastelor singurite.

III. Adunarea principiloru cu magistratele cetatiloru libere, se face regulatu dupa fiacare siedintia a adunarei ablegatiloru, spre a decide asupra otaririloru acesteia. Conchiamaarea suveraniloru o facu Austri'a si Prusi'a laolalta.

IV. Tribunalulu federatiunei se stè din 15 membrii pe viétia; la certe constitutionalise voru mai chiamá 12 judecatori alesi din camere.

Principiale acteloru acestoru de reforme stau din 35 art.

Regele Bavariei respunse Mai. S'ale cu complacere si multumire rezervandu modificari in proiectu. — Se tramise o deputatiune pre a chiamá pe reg. Prusiei. Regele Saxoniei cu scrisóre colectiva dela suverani a mersu la Baaden-Baaden se chiamé pe regele Prusiei, care inse nu a primitu invitarea. Baaden, Couburg, Weimar, reuniunea germana si toti democratii vréu, cá alegerile la dieta se se faca de adreptulu prin poporu, ear' nu prin reprezentantii din mediuloculu acestora.

In 21. Augustu, diet'a ablegatiloru federatiunei de acumu, statatóre din 300 membrii, dupa o lunga discusiune a primitu proiectulu comisiunei sale, care cuprinde: cumuca diet'a ablegatiloru nu pste sperá o deplina multumire a necesitatiloru natiunei pentru libertate, securitatea unitatiei si a poterei, decatu numai in unitatea statului de federatiune (Bundesstaatlicher Einheit) dupa cumu se afla acésta in constitutiunea imperiala din 1849; nu se multumesce cu determinatiunile actelor de reforma, in specia, cu compunerea si competinția representatiunei delegatiloru, ci pune de conditiune neaparata la succesu formarea unei representatiuni alése de natiune; egal'a indreptatire a Prusiei si intrarea ei si cu provinciele ce nu se tienu de confederatiunea germana, o considerá de drépta si politica; in urma se declara diet'a mea, ca dela procederea unilateral a regimelor nu e de asteptatu o resolvare priintiósá a intrebatiunei de reforme natiunale, ci acésta se astépta numai dela invoirea unei adunari natiunale, conchiamaand dupa normativulu decisiuniloru confederatiunei din 30. Martie si 7. Aprile 1848.

O mare indignatiune si dintr'o parte si dintr'alta se vede din diurnale, si nu se póte prevedé, cá ce succesu va se aiba iniçiativa acésta resoluta a Imperatului. —

Se crede, ca Prusi'a va emite 1 manifestu pentru constitutiunea din 1849. —

Alegerea lui Dr. Iosivu Hodosiu de deputatu la diet'a Transilvaniei.

Inca dela inceputulu pregatiriloru pentru alegeri de deputati la diet'a Transilvaniei, Drulu Ios. Hodosiu s'a candidatu pentru alu IV. cercu de alegere din comitatulu Albei-inferiori, séu mai apriatu pentru cerculu Campeniloru din muntii apuseni ai Transilvaniei, pentruca numitulu candidatu, locuindu vreo siépte ani in Abrudu si portandu mai multe procese ale munteniloru, erá si este fórte cunoscutu in acelu cercu; inse chiaru de atunci dela inceputu, se escase intrebarea, ca dupa ce Dr. Ios. Hodosiu e vice-comitele Zarandului, eara Zarandulu acum se tiene de Ungari'a — considerandu §-ulu 29 din reg. prov. de dieta — potév'a fi alesu de deputatu la diet'a Transilvaniei, séu ba? Acum citatulu §. dice: „dreptu de alegere au . . . toti locuitori, cari au implenitu anulu 24. alu etatei“ etc.; Dr. Hodosiu nu este locuitoriu in Transilvani'a: ergo n'are dreptu de alegatoriu: ergo nu póte fi alesu. Asia s'aru paré, déca neamu legá de litera; inse atunci óre nu eludeti dreptulu celu mai mare si celu mai santu de cetatianu? ce veti face atunci cu cei fii ai patriei, cari de locuitu nu locuescu in Transilvani'a, ci siau luat u o locuintia provisoria in alte tieri, dar' cari prin proprietate de pamentu séu in altu modu legale au dreptulu indigenatului in Transilvani'a? ii veti eschide pe acestia dela celu mai dulce dreptu de fii ai patriei, si veti priimi pe cei ce au venitu de unu anu séu doi p. e. din China si fara se'si fi cascigatu dreptulu de cetatianu numai locuescu semplemente in Transilvani'a? veti eschide dela exercitiulu dreptului de cetatianu pe cei, cari nascuti din cetatianu siau versatu sangeles i consacratu averea pentru patri'a si concetatianii sei? O! atunci n'aru mai avé intielesu cuventulu de „patria“ si cetatianu; atunci a'ti inadusi si ucide celu mai dumnedieescu simtiu din anim'a omului: amorulu de patria; omulu atunci n'aru fi alt'a decatu o fintia erante de pamentu, si nu l'aru mai legá nemica de nimica; eara natiunea si nationalitatea aru fi o chi-

mera! Ci parintii patriei adunati in dieta, voru sci decide asta cestiune. — Se vedemu alegerea lui Dr. Ios. Hodosiu, care singura inea e destula pentruca oestiunea de indigenatu se vina la desbatere in dieta.

Cuventulu locuitari din § 29., noi acum dela inceputu l'amu esplicatu ca, locuitoriu e si acela, care e proprietariu de pamentu in Transilvani'a si are dreptulu de cetatianu. Locuintia personala si locuintia virtuala. Drulu Hodosiu e nascutu in Transilvani'a din cetatianu transilvanu, a ereditu dela parinti pucina avere in bunuri nemiscatóre; casatorinduse in Rosi'a de munte, are si aici proprietatea s'a de casa si pamenturi, dupa cari atatu in anulu administrativu prescisu in § 29 din reg. prov. de dieta, catu si inainte de acelu anu si pana in diu'a de astadi platesce atata censu, catu in intielesulu acestui § cu totu dreptulu a intratu intre alegatorii din cerculu de alegere alu Rosiei (Veréspatak), unde si inscriinduse in list'a alegatoriloru atatu comisiunea reclamatória si raptificatória de trei ia recunoscutu dreptulu de alegatoriu, catu si comisiunea centrale i l'a probatu fara neci o esceptiune, si ia datu biletulu de legitimiatiune spre a'si poté exercitá dreptulu activu de alegere. Avendu asiadar' dreptulu de alegatoriu, Dr. Hodosiu, in intielesulu §-lui 32 din reg. prov. de dieta a potutu fi si alesu in ori care cercu de alegere in Transilvani'a. In 7. Iuliu a. c., cerculu alu IV. de alegere din comitatulu Albei inferiori, l'a si onoratu cu votulu seu si l'a alesu de deputatu la diet'a Transilvaniei. Dar' cu tóte aceste, si pe lenga tóta validitatea legale a alegeri lui Dr. Hodosiu, comitetulu centrale din Aiudu (N.-Enyed), n'a voitu a se tiené de § 73. din reg. prov. de dieta, si a emite si espedi certificatulu acreditiv de alegere; ci, de si comisiunea centrale din Rosi'a ca competente n'a facutu neci o esceptiune in contra lui Dr. Hodosiu cá alegatoriu, si prin urmare asta comisiune a aflatu, ca lui Hodosiu nu'i sta contra neci unulu din punctele de eschidere normate in §§. 32, 33 si 34 citati si in § 73 de reg. prov. de dieta — totusi comitetulu centrale din Aiudu, care dupa aceste precedenti n'avea de a face alta, decatu a espedi certificatulu si a substerne aptele la gubernu, s'a adresatu mai anteu catra oficiolatul comitatului Zarandu, apoi catra antisti'a opidana din Rosi'a, spre a se informá despre dreptulu activu de alegere alu lui Dr. Hodosiu.

Ambe aceste autoritati publice au respunsu comitetului centrale din Aiudu, ca Drulu Ios. Hodosiu in poterea §-lui 29. din reg. prov. de dieta a intratu cá alegatoriu in cerculu de alegere alu Rosiei, precum aceast'a se póte vedé din aptele de alegere din cerculu acum numitu. E! da, comitetulu centrale din Aiudu nu vrea a sci despre aceste acte nemica, ci numa si numa cá se nu espedeasca acreditivele pentru Dr. Hodosiu, mediulocuesce la presidiulu guberniului a se ordená alta alegere in cerculu alu IV. din comitatulu albei inferiori.

Nu potemu aci a nu observá, ca comitecele centrali si mai alesu celu din Aiudu, in totu modulu s'a adoperatu a pune pedeci la deputatii de nationalitate romana. A'ti vedintu ca in cerculu Bichisiului Axente a capetatu maioritaea voturiloru, si comitetulu centrale din Aiudu, séu mai bine Dlu Pogány nu emite certificatulu pentru Axente, ci pentru Kemény István; in cerculu campeniloru s'a alesu Drulu Hodosiu, dar' comitetulu centrale, séu mai bine Dlu Pogány, nu espedesce certificatulu pentru Hodosiu, ci mediulocuesce a se ordená noua alegere. Vedi bine! pentru ca Axente si Hodosiu au luat u parte in adunarile natiunale; ei au fostu mai in tóte adonarile de comitatu in Aiudu; si inca ei si alii au cutezatu a face proteste si a dá votu de neincredere la comitecele supremu Pogány. Asiadar' aci e hub'a; ce o ascundetii? trebue vindeca'ta; si leaculu e: isband'a. Se fia de bine.

Eu soeetu, ca legea, ori este optroata, ori adusa pe calea constitutionalé — déca amu priimit'o, trebue se o si tienemu. Procedur'a comitetului centrale din Aiudu inse, este o cugata eludere a legeri, unu abusu si arbitriu neaudit. Unde? in regulamentulu provisoriu de dieta se da dreptu comitetelor séu comisiuniloru centrali a denegá certificatulu la unu deputatu alesu, in contra carui nu stau esceptiunile §§-loru 32, 33 si 34? Unde? acelasu regulamentu da dreptu presidiului, guberniului a ordená nou'a alegere, atunci candu alegerea s'a facutu fara esceptiune din partea comisiunei centrale, eara diet'a cá ultima instantia inca n'a decis'o de nevalida, si respective inca n'a trecut prin verificare in dieta? Au din contra, § 73 nu prescrie, ca comitetulu centrale are de a espedi certificatulu la alesulu deputatu, si de a subscrerne unu esemplariu din protocolulu de alegere la guberniulu r.? Apoi §-lu 74. au nu ordena, ca gubernulu r. are de a indereptá tóte aptele de alegere la dieta, care e chiamata a esaminá si decide despre validitatea actelor de alegerea deputatului alesu?

Si totusi, si in contra a tóte aceste dispusetiuni din reg. prov. de dieta, cum amu disu mai insusu, comitetulu centrale din Aiudu nu espedesce certificatulu pentru Drulu Hodosiu, si nu asterne actele la gubernu,

ci mediocresce a se ordená prin presidiulu guberniului noua alegere in cerculu unde erá alesu de deputatu Drulu Ios. Hodosiu. Aceasta ordinatiune presidiale pórtá datulu 28. Iuliu a. c. Nr. 140, dar' nu se spune caus'a ca pentru ce se ordena nou'a alegere, celo pucinu comitetulu centrale in inscintierea s'a despre aceasta noua alegere nu pomenesce nici unu motivu. Diu'a erá deflita pe 5. Augustu a. c., pe candu alegatorii s'au si adunatu, dar' necidecum in numerulu cá la alegerea din 7. Iuliu a. c. Multi tramisera vorba, ca densii au alesu odata si pana candu aceea alegere nu se va stricá de catra dieta, ei nu facu alt'a, ci stau pe lunga alegerea de mai inainte. Eará cei de faciá, se intrebau unii pe altii: cum, pentru ce se facemu noua alegere? in ordinatiune nu sta neci o cauza pentru ce n'aru poté se sté alegerea nóstra mai dinainte; noi in alesulu nostru, care nu scimu se'si fi datu multiamit'a, avem tota increderea, si pentru aceea l'amu alesu, si apoi noi ilu cunóscemu de omu cu capacitate, cu anima, minte si intieptiune pentru de a aperi in catu va poté, atatu drepturile tiei catu si ale natiunei, si ale nóstre; ilu scimu de omu cu credintia catra imperatulu si patria si natiune; scimu ca e nascutu ardeleanu, scimu ca are proprietate in tier'a nóstra, si scimu ca i s'a recunoscutu dreptulu de alegatoriu in Rosi'a; asiásuntemu convinsi, ca in alegerea nóstra din 7. Iuliu a. c. neamu tienutu cu totulu intre marginile regulamentulu prov. de dieta, si n'amu facutu neci o nelegalitate; votulu nostru l'amu datu liberi si dupa convingere; in urma apoi scimu, ca despre alegerea nóstra ce o amu facutu, are se hotarasca diet'a, eara dela dieta inca n'a venitu nemica, ca pentru ce se facemu alta alegere; noi asiadar' remanemu pe lunga votulu de mai 'nainte, si nu facemu alta alegere, séu de va trebui se ne mai damu odata votulu, ilu vomu dá totu la acela carui l'amu datu mai inainte. Cu această nu vremu se ne opunemu ordinatiuniloru mai inalte, ci vremu numai se ne tienemu intre marginele legeri.

Se face votisarea; se numera voturile: Drulu Iosivn Hodosiu e si a dou'a óra alesu de deputatu in cerculu IV. din comitatulu Albei inferiori.

Dupa publicarea acestui rezultatu, alegatorii au rogatu pe comisiunea alegatória, cá se priimésca séu la protocolu séu in scrisu motivele din cari densii au remasu pe lunga votulu lor de mai 'nainte; aceste motive erau se fia si propriamente suntu cele enumerate mai insusu; dar' comisiunea a respunsu, ca nu este indreptatita a priimi dechiarari neci in scrisu neci la protocolu.

Asia s'a facutu si a dou'a alegere a lui Hodosiu, si atatu in interesulu adevéru, catu si intru justificarea alegatoriloru sei, amu aflatu de lipsa a o aduce la cunoscinti'a publiculu. Ce va urmá si dupa aceasta alegere, vomu vedé. Mai adangu nima, ca precum se aude, si preeam amu disu si la inceputu, lui Dr. Hodosiu i se imputa, ca n'aru fi locuitoriu in Transilvani'a; fara se discutá aceasta cestiune ce acum la inceputu o atinseu, intrebu numai: au in diet'a de acum din Sibiu, nu suntu unii deputati, cari necum se fia locuitori in Transilvani'a, dar' chiaru neci dare nu platescu aici? . . . Si apoi indigenatulu? . . .

Unu alegatoriu.

Dicső Szt. - Mártonu, 1. Augustu 1863.
(Urmare.)

De alta parte nu au lipsitu nici faim'a, ca in Galfaleu o batae intre unguri si romani e neincungiurabila, ba mi se aduse si familia in trema, ca intrandu in Galfalva eu si Russu vomu fi cei de antaniu pe care ne voru pusca. — Din acestea motive dara amu pasita inaintea poporulu, i amu descoperitu, ca sciu catu m'au laudatu fratii magiari de tare, sciu si aceea, ca multi miau promisuturile mie, dar eu ne fiindu in stare a primi sarcin'a acea pe umerii mei, le multiescu de incredere, ci poporulu se fia cuminte, se nu se desbine, ca votulu, care mi se va da mie este perdutu pentru romani, si este in folósu contrariulu.

Am pomenitu si despre faimele atinse, am disu, ca io nu leamu creditu, am odichnitu si pe poporu, ca se nu le credia de va fi venitu si la urechile lui, ca nu póte fi unu patriotu asia fara de minte, cá se dè focu patriei sale, cu sperantia ca eara elu voru stinge cazacii. — Asia e dnule coresp., ca in acestu intielesu amu vorbitu si inca cu unu rezultatu fórté bunu, ca unudnu meritatu de alu dniavostra a disu in comisiune: de trei dile me straduescu ati castiga voturi, de nem akarják a hunczfutok. — Dupa ce vam spusu intrigile pe facie, dupa ce am abdisu serbatoresce, ce am mai tienutu ascunsu su cuvinte? au nu neamu disputatu in 5 dile pana au tienutu comisiunea, cu scopu de a se reslati romanii, de ne durea falcile si imi suna urechile? caci membrii comisiunei debue se apere voturile romane in contra publiculu dniavostra, cá eroii cei vechi cetatile, apoi unde vorbesce gura sincere, de ce ti de lipsa feréstra la inima sau

espresiunea feciei? Ear se fi tacutu numai, cumu observa coresp., espresiunea cea placutu si prin palaria esia. Dici ca sau insielatu magiarii in mine, rogute pentru ce? Nu amu lucratu la tóte ocasiunile destulu de pe facia? Au dóia pentruca in 23. Martiu avui norocire a me puté uni, odata in viatia, in pareri cu dniavostra? Si de aici dniavostra ati conchisu, ca eu in Galfalva voi fi tradatoriu intereselor natiunei? Ve rogu astfelu de conchideri false nu mai faceti, ca atunci cauta se ve insielati in tóta lumea.

Pe zelosulu preotu Stefanu Kováts ilu faci evreu pentruca sub decursulu alegerii v'au controlatu pe Dvostra si pe evrei cu ochii lui Argos, si pe noi pe toti ne asemeni cu Maratu, prea frumosu de au vorbitu si elu catra franci asia, cá noi catra romani.

Rogute facu'au romanii cu ocasiunea alegeriloru acestora macar $\frac{1}{10}$ parte din intrigile, ce ati facutu Dvostra? Nu au circulatu la inteliginti'a Dvostra o programa de 6 puncte unde sta: ón hazafiságátol elvátatik — ca;

1. Se cercati in tóte comunele, óre dascalii romanesci adjunsau e-tatea egala si se reclamati.

2. Se se cerce cu tóta stradani'a unde locuescu mai multi frati pe o mosie, si se li se strice votulu.

3. Se isi tiena de hazafui köteleség a luá legitimatiunile dela romani, si unde nu aru succede se 'i induplece a remané pe acasa, eara de nu aru remané se 'i invetia a nu duce legitimatiunile, ca nu suntu de lipsa. Amu dreptu Dnule cor.? Mai vrei puncte? séu vrei publica-re per extensum cu suscrierea lui . . . ? Remasati Dvostra la aceasta provocare amortiti? Nu ati pornitu din satu in satu cá apostolii? vrei se dau publiculu relatiunea lui T. P. despre rasultatele ce au avutu in 6 sate romane, si se plange catra comisiunea recl., ca unu jude romanu nu iau datu listele indreptatitoru, cá se se póta orientá? Vedi acest'a e buitogatus systematicu, si totu si romanii suntu buitogatai. Vedi Dnule noi ve crutiamu a ve compromite inaintea lumei chiaru si cu date adevérate, pre candu Domniavostra nu ve indoiti a calumniá o natiune cu cate scorrituri, asemenendui fii cei pasnici chiaru cu monstruri!!

Cum petrecea Dlu cor. pe romanii, cari mergea in tóte dilele la loculu ce ilu numesce dnialui memorabilu (id est la cruce!) strigundu: haidati se bemu a conto aerarii, ilu vomu mai lasá in pace, — destulu ca Russu, dupa ce s'a veditu rezultatulu alegerii, a dáruiu poporulu una bute de vinu. Fratii magiari vrendu a ne compromite cumva, au intrebatu de unu romanu, ca cine va ptati vinulu acela? dar' avu nenorocirea de a Intrebá pe unulu istetiu, care ei respunse in batjocura: dar' se va face repartitie pe contributiunea de pamentu, si vedi de aici se nasce colect'a Dlui coresp.?

Mai incolo dice, ca dintre romani au votisatu multi, cari nu au avutu dreptu: si judi si popák le néga numele. — Au venitu doi romani din nescintia in loculu parintiloru, dar' dupa ce s'au spusu insii, nu li s'au priimitu voturile, eara de judi si preoti se fi negatu, neci vorba. — Dar' au venitu magiari sub nume strainu, si judele magiaru din B. B. Károly, apoi lelkeszulu M. nu se rusiná a minti in publicu; membrii romani inse iau datu de golu, spre ce servesce de martoru list'a alegeriloru, unde amu staruitu a se observá insusi prin notariulu dnialoru: csalni akart. (Va urmá.)

Indreptare: In Nr. tr. col. 4., colón'a 1. Libloy: seri'a 5 in locu de numerósa, cetesce nemorala; col. 8. in locu de brigatu cetesce: brigantu.

P u b l i c a r e.

In urm'a otaririi inaltulu r. Guberniu din 4. Augustu Nr. 26,624 a. c. este a se conferi statiunea de gredinariu in provincialulu institutu alu smintitoru de minte din Sibiu, cu care este legata o plata de doué sute fl. val. austr., locuintia si incaldire libera.

Dreptu aceea se provóca toti aceia, cari voiescu a competi postulu acest'a, cá suplicele loru inestrate cu espunerea numelui, locuintiei si starei, precum si cu testimoniile despre cualificatiunea loru, cá gradinari artificiosi si despre servitiulu loru de pana acum — pana in 10. Septembrie a. c. a le indreptá catra directiunea institutulu provincialu de smintiti. Sibiu in 15. Augustu 1863.

Directiunea institutulu ardeleanu pentru smintiti.

2—3

Cursurile la bursa in 25. Augustu 1863 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 32 cr. v. a
Augsburg	—	—	111 " 35 "
London	—	—	111 " 80 "
Imprumutulu nationalu	—	—	82 " 40 "
Obligatiile metalice vechi de 5 %	—	—	76 " 75 "
Actiile bancului	—	—	793 " — "
" creditulu	—	—	191 " 70 "

Obligatii desarcinarii pamentulu in 20. Augustu 1863:

Bani 75·15 — Marfa 57·60